Eksamensoppgave for SPED3001/3 - Lærevansker og sørskilte behov i et individ- og systemperspektiv Vår 2025

Denne hjemmeeksamenen er knyttet til Modul 4 på SPED3001/3003, Kartlegging, tiltak og vurdering.

Oppgavene angir maks antall ord, dette er utenom referanseliste på siste side. Det er ikke satt en nedre grense på ord.

Eksamenen har 2 oppgavesett. Du kan velge å besvare enten oppgavesett 1 eller oppgavesett 2. Alle oppgavene innenfor det oppgavesettet du velger må besvares.

OPPGAVESETT 1

Denne eksamensbesvarelsen består av 3 deler som alle må besvares:

A) Formuler en kasusbeskrivelse med utgangspunkt i ett av vanskeområdene dere har vært igjennom i modul 1 (spesifikke lærevansker), 2 (nevroutviklingsvansker) eller 3 (psykososiale vansker). (maks 300 ord).

B) Diskuter i lys av teori og forskning på feltet hvordan spesialpedagogen/barnehagen/skolen på best mulig måte kan tilrettelegge for barnet(a)/eleven(e) gjennom kartlegging, tiltak og evaluering. (maks 4000 ord for del A og del B tilsammen).

C) Gjør rede for hvordan du gikk frem for å finne litteratur til besvarelsen din (e.g. brukte du pensumlitteratur? Søkte du etter litteratur andre steder?) (maks 200 ord)

Veiledende informasjon oppgavesett 1:

A) Alle temaer som er berørt i sped3001/3, under alle moduler, kan benyttes. Kasusbeskrivelsen kan inkludere momenter fra ett spesifikt fagområde, men også gå på tvers av fagområder i de ulike modulene.

B) Denne delen ber om at du diskuterer i lys av teori og forskning på feltet, dette er viktig. Du bør derfor være nøye med å begrunne valg av kartleggingsmetoder, tiltak og evaluering ut fra teori og forskning på feltet du skriver om.

Det er stor grad av valgfrihet i oppgaven. Kandidaten bør ha med alle elementene som det bes om i oppgaveteksten, men kan selv velge å vektlegge noen elementer mer enn andre. Kartleggingsbegrepet er et vidt begrep, og kandidaten avklarer selv hvilken form for kartlegging det legges vekt på. Kandidaten kan gjerne besvare oppgaven gjennom å presisere en egen problemstilling innenfor oppgavens rammer. Det er anbefalt å være svært nøye med å begrunne valg ut fra teori og forskning, tydeliggjøre avgrensninger og være kritisk til hvilke kilder man refererer til.

C) I denne delen skal kandidaten gjøre rede for prosessen med å finne litteratur til besvarelsen sin. En kort redegjørelse er tilstrekkelig. Kandidatene kan holde seg utelukkende til pensumlitteratur, men kan gjerne trekke inn kilder utenom om ønskelig. Det er anbefalt å søke etter litteratur utenom pensum dersom temaet det skrives om i liten grad er dekket.

OPPGAVESETT 2

Denne eksamensbesvarelsen består av 2 deler som alle må besvares:

A) Diskuter i lys av teori og forskning hvordan Respons til Intervensjon (RtI)-modellen kan bidra til identifisering av vansker, effektive tiltak og evaluering for å støtte elever med matematikkvansker *eller* lesevansker i barneskolen (1.-7. trinn) (maks 4000 ord).

B) Gjør rede for hvordan du gikk frem for å finne litteratur til besvarelsen din (e.g. brukte du pensumlitteratur? Søkte du etter litteratur andre steder?) (maks 200 ord)

Veiledende informasjon oppgavesett 2:

A) I denne oppgaven velger du om du vil ta for deg enten matematikkvansker *eller* lesevansker (ikke begge).

Oppgaven ber om at du diskuterer i lys av teori og forskning på feltet, dette er viktig. Du bør derfor diskutere RtI-modellen i lys av teori og forskning relatert til matematikkvansker eller lesevansker. Oppgaven ber om at du tar for deg elever i barneskolen 1.-7. trinn. Det er naturlig å beskrive RtI-modellen og hvordan den kan bidra til identifisering av vansker, effektive tiltak og evaluering på noen ulike trinn opp gjennom barneskolen. Slik oppgaven er formulert er det ikke spesifisert at du skal ta for deg alle 7 trinnene hver for seg i diskusjonen. Her avgrenser du oppgaven selv, du kan for eksempel velge å belyse RtI modellen i lys av vanskene og ha fokus på 1.3. og 5. trinn, eller bruke begreper som småskoletrinnet (1.-4.) og mellomtrinnet (5.-7.). Oppgaven har stor grad av valgfrihet i hvordan den løses, men slik som den er definert er det naturlig å diskutere kartleggingsmetoder, ulike typer intervensjoner og evaluering av effekt av tiltak i lys av vanskeområde du har valgt. Det er anbefalt å være svært nøye med å diskutere ut fra teori og forskning, tydeliggjøre avgrensninger og være kritisk til hvilke kilder man refererer til.

B) I denne delen skal kandidaten gjøre rede for prosessen med å finne litteratur til besvarelsen sin. En kort redegjørelse er tilstrekkelig. Kandidatene kan holde seg utelukkende til pensumlitteratur, men kan gjerne trekke inn kilder utenom om ønskelig. Det er anbefalt å søke etter litteratur utenom pensum dersom temaet det skrives om i liten grad er dekket.

Sensorveiledning:

Dette er en vid oppgave hvor studenten fritt kan velge vanskeområde fra alle de tre tidligere gjennomgåtte modulene (1, 2, og 3). I Modul 4 ses disse vanskene i lys av gjennomføring og evaluering av ulike tiltak. Didaktikk og IOP- arbeid kan også knyttes opp mot dette, men er ikke noe krav.

Kandidaten kan selv velge hvilken modul det hentes teori til å besvare oppgaven ut fra. Det anbefales at sensor går inn i Modul 4 i canvas og ser på PowerPointene fra forelesningene, samt ser på pensum. I modul 4 har det vært et større fokus på RTI og til forskningsartikler som kan si noe om tiltak og evaluering enn i foregående moduler. Studentene trenger ikke å ha benyttet akkurat disse forskningsartiklene, men de er anbefalt å søke etter andre forskningsartikler dersom de ikke finner at temaet de skriver om dekkes tilstrekkelig.

Siden studentene kan velge tema selv, har de fått beskjed at de også kan benytte seg av litteratur utenom pensum. Annen faglitteratur som kan sidestilles pensum er derfor ok. Studentene har utover det fått beskjed om at det teller positivt dersom de kan bruke forskning for å understøtte begrunnelser for tiltak, og argumentasjoner i oppgaven sin. De har blitt anbefalt å ikke utelukkende basere besvarelsen sin på nettsider, men bruke litteratur som kan sidestilles pensumlitteraturen - fagbøker og fagfellevurderte forskningsartikler.

Del A). Studentene skal formulere en kasusbeskrivelse med utgangspunkt i den vansken eller det vanskeområdet som er valgt for oppgavene. Generelt skal kasusbeskrivelse inneholde nok informasjon for å kunne besvare del B. av oppgaven. Om de ønsker å formulere kasusbeskrivelse mer som en systemsak - så kan de også det.

Kasusbeskrivelsens lengde kan være inntil 300 ord. Det er ikke trekk for å gå over eller under dette. Men kasusbeskrivelsen skal ikke gi for lite informasjon til oppgaven, og heller ikke ta for stor del av den. Studentene kan la seg inspirere fra andre kilder til kasusbeskrivelsen, de kan derfor bruke kasus som ligner fra gjennomgåtte kasus i forelesning etc. Å vurdere denne delen av oppgaven er i og for seg derfor ikke det mest sentrale for karakteren. Men den bør henge sammen med del B og gir noen forutsetninger.

Del B). Studenten skal bruke informasjonen fra kasusbeskrivelsen for å besvare del B. Det skal diskuteres hvordan en i den valgte pedagogiske arenaen gjennom kartlegging, tiltak og evaluering på en best mulig måte kan tilrettelegge. Kartlegging er et vidt begrep og studenten kan selv definere område, om det er utredning, testing, observasjon, intervju – alle måter å hente inn informasjon om. Studenten kan gjerne trekke inn erfaringer og ervervet kunnskap fra praksisperioden, men det er ikke noe de er spesielt oppfordret til og det veier ikke ned om de ikke gjør dette. De er informert om at slike erfaringer uansett bør begrunnes ut fra teori og forskning.

I en god besvarelse vil det forventes at valgt vanske redegjøres for, samt at det trekkes frem ulike valgte kartleggings/utredningsmetoder.

I en god besvarelse er det for eksempel forventet at studenten har en viss form for bevissthet og sunn skepsis til hva en test kan gi oss av informasjon her og nå, dersom de beskriver bruk av tester. Og hva en test kan og ikke kan predikere om fremtidig fungering og muligheter. Dette gjelder egentlig for all form for kartlegging og utredning.

I en god besvarelse forventes det at studenten redegjør godt for hvorfor disse utredningsmetodene og kartleggingsverktøy er benyttet og hvorfor nettopp disse tiltakene er satt inn. Men igjen, kartleggingsbegrepet er vidt og innebefatter ikke nødvendigvis bruk av verktøy/tester. Det bør være forslag til konkrete tiltak knyttet til barnets vansker på individ eller systemnivå. Det skal også tydeliggjøres en plan for evaluering av de igangsatte tiltakene. Studentene har blitt frarådet å presentere tiltak som lange punktlister, og har blitt informert om at det er bedre med en god diskusjon rundt teori og forskning som kan informere om noen få tiltak fremfor å ha med veldig mange spesifikke tiltak som ramses opp. Samtidig er det viktig for en god karakter at det som skrives i del B henger sammen med del A.

De kan gjerne ta utgangspunkt i RtI (Respons på tiltak), også kalt tiltakspyramiden (Ogden, 2015, s. 104-105). For å tilpasse innsats ut fra problemnivå kartlegges, forebygges og gjennomføres tiltak på tre ulike nivåer. Universelt, selektert og indikert nivå. Dette har vært nøye gjennomgått i Modul 4. Men det vil nok være litt ulikt i Modulene hvilket nivå det jobbes på og det er mulig at det ikke er like enkelt i alle modulene å forstå hvilket nivå ulike former av kartleggingen, intervensjoner og evaluering ligger på. Om ikke RtI diskuteres så er det generelt sett ikke noe kandidaten skal trekkes for.

Studentene kan gjerne gå inn i diskusjoner rundt forskjellen mellom tilpasset undervisning og spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning/ IOP (selv om dette er hovedfokus i SPED2200) om det er relevant.

MER OM KARAKTERSETTING

Det er helt sentralt at kandidaten begrunner valgene sine i del B ut fra forskning og teori. Oppgaver som bærer preg av diskusjon om tiltak uten at det er begrunnet er ikke tilfredsstillende besvart og vil da ha vesentlige mangler.

Det er også vesentlig at tiltakene som diskuteres teoretisk er i tråd med det som beskrives som problemet i casebeskrivelsen. Er det teoretiske brister kan det betraktes som en vesentlig mangel.

Studenter som begrunner utelukkende ut fra teoretiske perspektiver og i tillegg underbygger med forskning som er relevant, bør honoreres for dette.

Mer om oppgave 2: RTI

Her skal studenten velge enten matematikkvansker eller lesevansker. De kan for så vidt ha levert en besvarelse som går på begge, men da må det i tilfelle være at de har valgt det første oppgavesettet og formulert en kasusbeskrivelse hvor det både er lese- og matematikkvansker og dernest at de avgrenser til å diskutere dette i lys av RTI modellen.

Det er viktig at de viser at de har skjønt RTI modellen og kan anvende denne i diskusjonen i denne oppgaven. Det skal ikke være kun en redegjørelse for hva RTI er, men de må vise at de også kan diskutere hvordan RTI kan brukes spesifikt for å støtte elever med matematikkvansker eller lesevansker. Studentene har også fått noe veiledende informasjon her som dere ser i oppgaveteksten.

Om del c)

Notatet om hvordan kandidaten fant litteratur er i seg selv ikke noe vi karaktersetter, det gir først og fremst en indikasjon på hvordan kandidaten har arbeidet med å finne litteratur til oppgaven sin. Det er satt opp også for å synliggjøre at de må støtte besvarelsen sin i teori og forskning og ikke kan besvare oppgaven uten referanser og med "synsing" eller hvilke erfaringer de har selv, uten å ha begrunnet valgene sine i litteratur og hyppige kildehenvisninger. I tillegg er det fint for de som har brukt mye litteratur utenfor pensum å få synliggjort denne prosessen.

Fagspesifikke karakterbeskrivelse

A Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut.

Kandidaten viser særlig god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.

Kandidaten viser høyt kunnskapsnivå, særdeles god oversikt over emnerelevant litteratur og forståelse for emnets spesialpedagogiske område. Kandidaten viser brede og solide kunnskaper om emnet, samt evne til kritisk reflektert og/eller original anvendelse av disse. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes sikkert, og drøftingen bæres opp av analytiske problemstillinger. Framstillingen er klart resonnerende og argumentativ, og det er korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.

B Meget god prestasjon.

Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.

Kandidaten viser en meget god oversikt over emnerelevant litteratur, og demonstrerer god forståelse for og selvstendig anvendelse av kunnskaper inn emnet. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes selvstendig i drøfting, og framstillingen er resonnerende og argumentativ, samt korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.

C Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder.

Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.

Kandidaten viser en ryddig og god oversikt over emnerelevant litteratur, og viser god oversikt over emnets kunnskapsstoff. Relevante begreper, teorier og empirisk kunnskap brukes i drøftingen. Besvarelse viser svakheter når det gjelder presisjon i begrepsbruk og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen, spesialpedagogisk resonnement og argumentasjon.

D En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler.

Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.

Kandidaten kan gjøre rede for deles av den emnerelevante litteraturen, men viser ujevne kunnskaper eller lite faglig selvstendighet. Besvarelsen preges av gjengivelse og i liten grad drøfting av teorier, begreper og empirisk kunnskap, samt upresis og til dels feilaktig begrepsbruk.

E Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer.

Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.

Kandidaten viser noe kunnskap om, men svært mangelfull oversikt over emnerelevant litteratur. Prestasjonen er tilstrekkelig og innfrir minimumskravene sett i forhold til emnets læringsmål, men heller ikke mer. Begreper og teorier er til dels feilaktig gjengitt, og det er ingen relevant drøfting av oppgitte problemstillinger.

F Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimums-kravene.

Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Kandidaten har kun svært overflatisk oversikt og den relevante emnelitteraturen og viser store hull i kunnskapen om emnets sentrale temaer. Prestasjonen oppfyller ikke minimumskravene i forhold til emnets læringsmål, verken teoretisk eller empirisk